

ශ්‍රී ලංකාවේ මරුවැල් පන්තර්ගත ධීවර කර්මාන්තය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය පුවත් හසුන අංක 04

ශ්‍රී ලංකාවේ මරුවැල් පන්තර්ගත ධීවර කර්මාන්තය සංවර්ධනය කිරීමේ නව ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කරන ලද්දේ ශ්‍රී ලංකා මුහුදු ආහාර අපනයනකරුවන්ගේ සංගමය මගින් (SEASL). තවද මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ධීවර කර්මාන්ත කළමනාකරණය කරන සහ නීති ක්‍රියාත්මක කරන රජයේ ආයතන, මුහුදු ආහාර අපනයනය සඳහා අනුග්‍රහය දක්වන රජයේ ආයතන, මෙන්ම කහ වරල් කෙලවල්ලන් , ඇස්ගෙඩි කෙලවල්ලන් සහ සජ්ජරා මත්ස්‍ය අස්වැන්න ලබාගන්නා මරුවල් පන්තර්ගත ධීවර අයිතිකරුවන්ගේ සංගමයද ශ්‍රී ලංකා මුහුදු ආහාර අපනයනකරුවන්ගේ සංගමය සමඟ එකට එක්වී කටයුතු කරයි. මෙම ව්‍යාපෘතියෙහි ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ කහ වරල් කෙලවල්ලන් , ඇස්ගෙඩි කෙලවල්ලන් සහ සජ්ජරා මසුන්ගේ ජෛව විද්‍යාත්මක මට්ටම සහ පැවැත්ම මෙන්ම ඔවුන් ජීවත්වන පරිසරයේ විවිධත්වය , ව්‍යුහය සහ ක්‍රියාකාරීත්වයට හානි නොවන පරිදි ධීවර කර්මාන්තය සිදුකරගෙන යාමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදුකිරීමයි. තවද ජාතික හා අන්තර්ජාතික නීති ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ධීවර කර්මාන්තය මගින් ඇතිවන බලපෑම අවම කිරීම මෙම ව්‍යාපෘතියේ ඉලක්කය වේ. මෙම ව්‍යාපෘතියේ දීර්ඝ කාලීන ඉලක්කය වන්නේ සමාජීය වගකීම් හා සමානාත්මතාවයන්ට අනුකූල අන්තර්ජාතික නීති සහ ශ්‍රී ලංකාවේ මුහුදු ආහාර සැපයුම්දමයේ සමානාත්මතාවයන්ට අනුකූලව ධීවර කර්මාන්තය මගින් ඇතිවන වර්තමාන හා අනාගත ආර්ථික හා සාමාජීය විකල්ප හා ප්‍රතිලාභ නඩත්තු කිරීමයි. ඒ අනුව නව මරුවල් පන්තර්ගත ධීවර ව්‍යාපෘතියේ සාමාජිකයන් විසින් පසුගිය මාස 6 තුල ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ගවල විස්තරයක් මෙම පුවත් හසුන අංක 04 මගින් දැක්වේ.

පහත දැක්වෙන සංවිධාන, නියෝජිතයන් සහ අපනයනකරුවන් ධීවර කර්මාන්තය වැඩි දියුණු කිරීමේ නව ව්‍යාපෘතියේ සාමාජිකත්වය දරයි.

ධීවර කර්මාන්තයේ ජෛව විද්‍යාත්මක තත්වය වැඩි දියුණු කිරීම

ධීවර හා ජලජ සම්පත් අමාත්‍යාංශයේ / ඉන්දියන් සාගර ධූනා කොමිසමේ අනු ව්‍යාපෘතීන් - ඉන්දියන් සාගර ධූනා කොමිසමේ ගිවිසුමට අදාළ පාර්ශවයන්

ධීවර හා ජලජ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ සහ ජාතික ජලජ සම්පත් පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනයේ (NARA) හි ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් එක්වී ඉන්දියන් සාගර ධූනා කොමිසමෙහි (IOTC) සඳහන් මත්ස්‍ය තොගයේ ජෛව විවිධත්වය ඉතා ඉහල මට්ටමක පවත්වා ගැනීම යටතේ ශ්‍රී ලංකාව ඉදිරියට ගෙන ඒම සඳහා 2019 වර්ෂයේ මුල භාගයේදී කටයුතු සිදු කරන ලදී. ධීවර දෙපාර්තමේන්තුව සහ නාරා ආයතනයේ නිලධාරීන් මුහුදු ආහාර අපනයනකරුවන්ගේ සංගමයේ නියෝජිතයන්ද සමඟ මාර්තු මාසයේ සීෂෙල්ස් හි පවත්වන ලද කරුණු වෙන්කර දැක්වීම පිළිබඳ පස්වන තාක්ෂණික කමිටුවට සහ ඉදිරිපත් කිරීමේ විවේචනය පිළිබඳ 2 වන තාක්ෂණික කමිටුව මෙන්ම ජූනි මස ඉන්දියාවේ පැවැත්වූ කළමනාකරණ සැකසුම් පිළිබඳ තෙවන තාක්ෂණික කමිටුවටත් සහභාගී වන ලදී. මෙම කමිටු වාර්තාවන්ගේ පිටපත් IOTC වෙබ් අඩවියෙන් ලබාගත හැක.

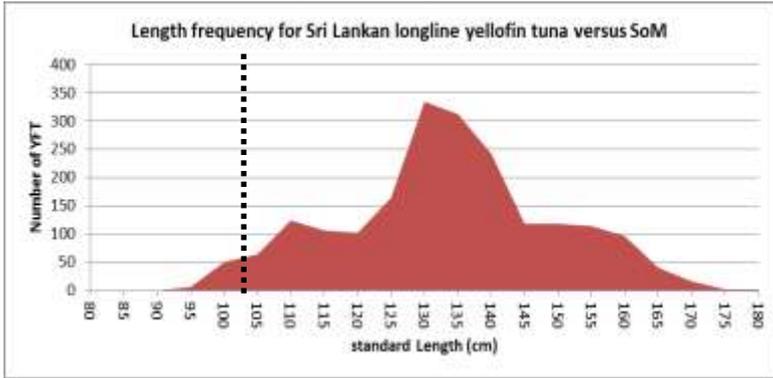

මුහුදු ආහාර අපනයනකරුවන්ගේ සංගමයේ / නාරා ආයතනයේ ධීවර සංවර්ධන අනු ව්‍යාපෘතීන් - මත්ස්‍ය තොග ගණනය කිරීමේ සම්මත සහ සම්මත නොවන ක්‍රම පිළිබඳ දැනුම වර්ධනය කිරීම

ජ්‍යෙෂ්ඨ විද්‍යාඥයන් සහ ධීවර කළමනාකරුවන් සඳහා ඉන්දියන් සාගර ධූනා කොමිසම මගින් මත්ස්‍ය තොග ගණනය කිරීම සඳහා යොදාගන්නා ක්‍රම සහ අස්වනු ලබාගැනීමේ ක්‍රමෝපායන් පිළිබඳ දැනුම වර්ධනය කිරීමේ අනු ව්‍යාපෘතියක් ධීවර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය විසින් මාර්තු මාසයේදී පවත්වන ලදී. මෙම නව අනු ව්‍යාපෘතිය සඳහා මූල්‍ය ආධාර සපයනු ලැබුවේ මුහුදු ආහාර අපනයනකරුවන්ගේ සංගමයේ ඒකාබද්ධ නියෝජිතයන් මගිනි. ටෝකියෝහි සාගර විද්‍යා හා තාක්ෂණ විශ්ව විද්‍යාලයේ , සාගර ජීව විද්‍යා අංශයේ මහාචාර්ය ආචාර්ය ටොෂිඩේ කිටකාබෝ විසින් මෙම තෙදින වැඩමුළුව නාරා ආයතනයේදී පවත්වන ලදී. ඔහු ඉන්දියන් සාගර ධූනා කොමිසමේ ක්‍රමෝපායන් පිළිබඳ අංශයේ සභාපති ධූරය දරයි. මෙම වැඩමුළුව මගින් මත්ස්‍ය තොග ගණනය සඳහා වූ සිද්ධාන්තික දැනුමත් දත්ත මෙයෙවීම සහ ගණනය

කිරීම සඳහා වූ ප්‍රායෝගික දැනුමත් ලබාදෙන ලදී. මෙම ව්‍යාපෘතිය ප්‍රධාන මත්ස්‍ය වර්ග 3 කට අදාල දත්ත අවම ධීවර කර්මාන්තයන්ගේ තොග ගණනය කිරීමේ ආදේශක ක්‍රම සඳහා විද්‍යාත්මක දත්ත එක් රැස් කිරීමට ධීවර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියට උපකාරී වනු ඇත.

දත්ත අවම ක්‍රමය යොදා ගනිමින් කනවරල් කෙලවල්ලන්, ඇස්ගෙඩි කෙලවල්ලන් සහ සප්පරා මත්ස්‍යයන්ගේ මත්ස්‍ය තොගය ගණනය කිරීම සඳහා විද්‍යාත්මක දත්ත එක් රැස් කිරීම මාර්තු මාසයේදී ආරම්භ කරන ලදී. ජූනි මස අග වන විට කන වරල් කෙලවල්ලන් 2272 කගේ ඇස්ගෙඩි කෙලවල්ලන් 48 කගේ සහ සප්පරා මසුන් 1604 කගේ දිග, ලිංග බේදය සහ බර යන දත්ත එක් රැස් කරන ලදී. මරුවල් පන්න ධීවර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියට අදාල ඒකාබද්ධ සාමාජිකයන් 7න් 5ම මේ සඳහා තම හිඬාරින්ගේ

සහය ලබාදෙන ලදී. දත්ත අවම ධීවර කර්මාන්ත සඳහා ආදේශක ක්‍රම මගින් තොගය ගණනය සඳහා දත්ත එක් රැස් කිරීම සහ දත්ත ගණනය කිරීම මිලග කර්තුවේදී ධීවර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය මගින් අවසන් කිරීමට හියමිතය..

ධීවර කර්මාන්තය ආශ්‍රිත පාරිසරික තත්වය වැඩි දියුණු කිරීම.

බ්ලූ රෙසෝස් ට්‍රස්ට් (BRT) ධීවර හා ජලජ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව (DFAR) අතර අනු ව්‍යාපෘතිය - මෝරැන් සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා ජාතික සැලැස්ම - 2018 - 2022

2019 වර්ෂයේ මුල් භාගයේදී ධීවර දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රාදේශීය වැඩමුළු 5 ක් පවත්වන ලදී. මෙම වැඩමුළු වලදී ධීවර දෙපාර්තමේන්තුවේ හා නාරා ආයතනයේ නිලධාරීන් එක්ව මෝරැන් සංරක්ෂණය සහ කළමනාකරනය සඳහා වූ ජාතික සැලැස්ම පිළිබඳව සාකච්ඡා කරන ලදී. (2018-2022) මේ සඳහා මෝර මසුන් අල්ලනු ලබන ධීවරයන් සහ ධීවර දෙපාර්තමේන්තුව නිලධාරීන් 200 ට වඩා සහභාගී විය. වැඩමුළු අවසානයේ 2018 - 2022 සඳහා වූ එම ජාතික සැලැස්ම තවදුරටත් වැඩිදියුණු කළ යුතු බව නිගමනය විය. මෙම අනු ව්‍යාපෘතිය සඳහා මූල්‍යමය ආධාර සැපයුමේ BRT ආයතනය සහ පීචී වැරිට්ටල් ට්‍රස්ට් ආයතනය මගිනි. එම ව්‍යාපෘතිය 2019 ජූනි මස 30 වන දිනෙන් අවසන් විය.

ධීවර කර්මාන්තයේ කළමනාකරනය වැඩි දියුණු කිරීම

සීපැක්ට්/ධීවර හා ජලජ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව අතර අනු ව්‍යාපෘතිය - දේශීය නිරීක්ෂක වැඩසටහන

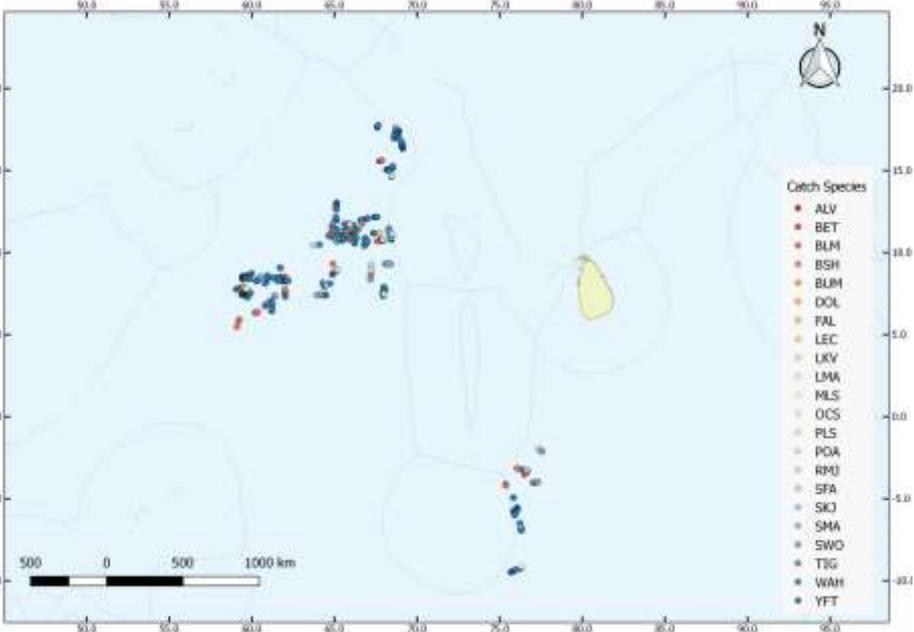
ඉන්දියන් සාගර ට්‍රනා කොමිසමේ සඳහන් නීති අංක 11/04 ට අනුව තම සාමාජික රටවල් 24m වඩා අඩු යාත්‍රා යොදා ගනිමින් අන්තර් ජාතික මුහුදේ ට්‍රනා සහ ට්‍රනා වැනි මත්ස්‍යයන් අල්ලනු ලබන්නේ නම්, එම රටවල් විසින් මෙහෙයුම් සිදුකරන මුළු බෝට්ටු වලින් 5% වත් මෙහෙයුම් හා විද්‍යාත්මක දත්ත එක් රැස් කළ යුතුවේ. ශ්‍රී ලංකාවේ දැනට පවතින බහු දින යාත්‍රා ගණන 1350 වන අතර ඒවා ප්‍රමාණයෙන් ඉතා කුඩා වේ. (සාමාන්‍ය දිග - 12.4m) එම නිසා එම බෝට්ටු වල මෙහෙයුම් නිරීක්ෂණයට අතිරේක පුද්ගලයෙක් යෙදීම අසීරු කාර්යයකි. එම නිසා අන්තර්ජාතික මුහුදේ මෙහෙයුම් සිදු කරන එක බෝට්ටුවකින් වත් දත්ත එක් රැස් කිරීමට ශ්‍රී ලංකාව අසමත් වී ඇත.

මේ අතර සොබාදහම සඳහා ලෝක ව්‍යාප්ත අරමුදලේ (WWF) වෙනුවෙන් ආචාර්ය, මෝසම් බාන් විසින්, පාකිස්ථානයේ (WWF) මගින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ගැණියන් යොදා ගන්නා නිරීක්ෂණ වැඩසටහනක් පිළිබඳව 2017 වර්ෂයේදී ධීවර දෙපාර්තමේන්තුව දැනුවත් කරන ලදී. WWF හි එම ක්‍රමය ආකෘතියක් ලෙස යොදාගනිමින් ධීවර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය මගින් සරළ, අඩු වියදම්, දත්ත එක් රැස් කිරීමේ ක්‍රමයක් ගොඩ නගන ලදී. එම ක්‍රමය දැනට පවතින ලෝග් පොතේ දත්ත, සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් ධීවරයන්ගෙන් ලබා ගන්නා දත්ත, සහ මත්ස්‍ය විශේෂය, දිග, බර සඳහන් ඉලෙක්ට්‍රොනික දත්ත වල එකතුවකි. මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා මූල්‍යමය ආධාර ලබා දෙන්නේ සී පැක්ට් මගිනි. සී පැක්ට් යනු, ලෝක ආහාර සැපයුම් දූමයේ සාමාජික, ආර්ථික සහ පාරිසරික වගකීම සංවර්ධනය සඳහා කැපවී සිටින ප්‍රධාන පෙලේ උතුරු ඇමරිකානු මුහුදු ආහාර සමාගම් වල එකතුවකි.

නොවැම්බර් 5ත් ජනවාරි 17ත් අතර ඉලෙක්ට්‍රොනික ටැබ්ලට් 18 සහ කැමරා 2ක් උපයෝගී කර ගනිමින් ස්කිපර්වරු 20ක් විසින් එක් රැස් කරන ලද ස්වාධීන විද්‍යාත්මක දත්ත හලාවත සහ මීගමුව දිස්ත්‍රික්ක ධීවර කාර්යාල මගින් කොළඹ ධීවර දෙපාර්තමේන්තුවේ තොරතුරු තාක්ෂණ අංශය වෙත ලබා දෙන ලදී. තොරතුරු විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා පෙලාජ්කෝස් පුද්ගලික ආයතනයේ පර්යේෂකයන් වෙත ලබා දෙන ලදී. ඒ අනුව ඉන්දියන් සාගර ධුනා කොමිසමේ නිර්දේශ වලට අනුව 24m ට වඩා අඩු, අන්තර් ජාතික මුහුදේ මසුන් අල්ලන ශ්‍රී ලංකාවේ ඔහු දින යාත්‍රා වල විද්‍යාත්මක දත්ත එක් රැස් කිරීමට මෙම ක්‍රමය යොදා ගත හැකි බව සනාථ කිරීමට දේශීය නිරීක්ෂක ව්‍යාපෘතියේ නියමු වැඩසටහනෙහි ප්‍රතිඵල සමත් විය.

ධීවර දෙපාර්තමේන්තුවට අවශ්‍ය දත්ත ඒකක 33ක් දේශීය නිරීක්ෂක වැඩසටහන මගින් එක් රැස් කිරීමට සමත් විය. ඒවා නම් වාර්තා පිළිබඳ දත්ත, සැකසුම් දත්ත සහ ඉලක්ක ගත හා ඉලක්කගත නොවන මසුන්ගේ විද්‍යාත්මක දත්ත වේ. එක් එක් මරුවලට පත්ව සැකසුමට අදාල IOTC මගින් නිර්දේශ කරන ලද , වාර්තා හා පත්වලට අදාල දත්ත 80% ට වඩා මෙමගින් ලබාගැනීමට ධීවර දෙපාර්තමේන්තුව සමත් විය. නමුත් මුළු අස්වැන්න සඳහා විද්‍යාත්මක දත්ත ලබාදීමට මෙම ක්‍රමය අසමත් විය.

නියමු ව්‍යාපෘතියේදී ධීවරයන් විසින් නිරීක්ෂණය කොට තිබුණේ මුළු මත්ස්‍ය අස්වැන්නෙන් 30% පමණි. නිරීක්ෂණය කරන ලද මත්ස්‍යයන්ගේ 40% ලිංග හේදය පිළිබඳ දත්තද 100% කගේ දේශීය නම , ඉංග්‍රීසි නම , IOTC කේතය සඳහන් දත්ත ලබාගන්නා ලදී. නිරීක්ෂණය කරන ලද මත්ස්‍යයන්ගෙන් 97% කගේ බර දත්තද 75%කගේ ස්ථානය ,දිනය සහ වේලාව පිළිබඳ දත්ත සඳහන් වී ඇත. මෙම දේශීය නිරීක්ෂණ ව්‍යාපෘතිය මගින් ධීවර දෙපාර්තමේන්තුවට අවශ්‍ය ඉලක්කගත නොවන මසුන්ගේද, අන්තරායට තර්ජනයට හා ආරක්ෂා කරන ලද මසුන්ගේද විද්‍යාත්මක තොරතුරු ලබාගත හැක.

සියලුම සාමාජිකයන්ගේ අදහස වූයේ IOTC නිර්දේශවලට අනුකූල ධුනා සහ ධුනා වැනි මත්ස්‍යයින් ඇල්ලීමේ ධීවර කර්මාන්තයට අදාල දත්ත සමඟ 100% ගැලපෙන අයුරින් මෙම ව්‍යාපෘතිය දියුණු කළ යුතු බවයි. ඒ සඳහා අවශ්‍ය නිර්දේශයන් කොළඹ ධීවර දෙපාර්තමේන්තුව දිස්ත්‍රික්ක ධීවර කාර්යාලවල නිලධාරීන් , යාත්‍රා හිමිකරුවන් සහ ස්කිපර්වරුන් සමඟ සාකච්ඡා කරන ලදී. එම නිර්දේශයන්

සහිත ව්‍යාපෘතියේ දෙවන පියවර මාර්තු මාසයේදී ආරම්භ වේ. එම දෙවන පියවර සඳහා යාත්‍රා 15ක් ඇතුළත්වන අතර ජූලි මසදී අවසන් වීමට නියමිතය. ධීවර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ ඉල්ලීම් පරිදි මෙම ව්‍යාපෘතිය අගෝස්තුමස තෙක් දීර්ඝ කරනු ඇත. ධීවර හා ජලජ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ තොරතුරු තාක්ෂණ ඒකකය සහ හයිටේටීස් පුද්ගලික සමාගම එක් වී නිර්මාණය කරන ලද ඉලෙක්ට්‍රොනික ලොග් පොත ජූනි මාසයේදී නිපදවා අවසන් වනු ඇත. මෙම නවතම මෘදුකාංගය මගින් දැනට ලොග් පොත භාවිතා කර එක්රැස් කරගන්නා වාර්තා දත්ත සහ අස්වැන්න පිළිබඳ දත්ත එක්රැස් කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ. මෙම ඉලෙක්ට්‍රොනික ලොග් පොත නිර්මාණයට සහ නිපදවීමට මූල්‍ය අධාර දෙනු ලබන්නේද සී පැක්ට් ආයතනය මගිනි.

